РІЖНІ ВІСТИ.

Населене Словакії.

ВАШІНҐТОН, 13 лютого. — Ян Ґ. Масарик, завідатель чехо-словацькими справами, подав нині до публичного відома результат спису населеня Словакії, яка була частю Угорщини, а тепер належить до чехо-словацької републики. Спис виказав, що Словакія має 2,940.374 душ населеня, яке після національностий є розділене: Словаків 1,340.980; Мадярів 665.703; Німців 143.322; Українців 134.764; инших 55.808.

Мир або війна залежить від них самих.

ЛОНДОН, 16 лютого. — Бонар Ло заявив нині в палаті послів, що Англія повідомила прибалтійські краї, Фінляндію і Польщу, що справу війни або мира з Совітською Росією вони мусять рішати на свою власну відвічальність; Англія в сю справу мішати ся не буде.

Розу Пастор Стакс забрали до Шікаґо.

НЮ ЙОРК, 17 лютого. — Розу Пастор Стакс забрано вчера до Шікаґо, де вона оскаржена за проповідуване думки насильного поваленя сучасного правительства.

Будуть вести торговлю самостійно.

ВАШІНҐТОН, 16 лютого. — Державний секретаріят в Вашінґтоні стараєть ся через воєнний торговельний відділ і инші бізнесові орґанізації виробити якісь пляни в цїли навязаня торговельних зносин з Совітською Росією. Сї стараня мають робити ся зовсїм независимо від постанов алїянтських правительств в справі частинного знесеня бльокади Совітської Росії. Президент Вилсон самий має розібрати справу торговлї з Росією і мабуть зайдуть великі зміни в політицї зглядом Росії з огляду на поражене протибольшевицьких військ. Серед урядових кругів панує переконане, що Совітська Росія буде в короткім часї отворена для міжнародної торговлї.

Протестують проти тих, що їх поставили у власти.

ВІДЕНЬ, 10 лютого. — Угорське правительство вислало меморандум державам антанти, в якім протестує проти розбишацьких метод Румунів в окупованих землях, де для мадярської науки замкнено школи й університети, а професорів і учителїв проганяєть ся, коли вони не хочуть зложити присяги на вірність Румунії. Всюди заводять румунську мову, а що Мадяри не розуміють її, отже се рівнаєть ся замкненю шкіл. В Кольошвар 3.600 студентів університету покинуло науку. — Румунські урядники є на кождім богослуженю в церкві і цензурують церковні проповіди.

(Тіж самі Румуни поставили у власти теперішне буржуазне угорське правительство).

Серби не хочуть заниматй болгарської території, яку призначила їм мирова конференція.

СОФІЯ, 13 лютого. — У відносинах сербсько-болгарських наступило велике зближене. Се пізнати хочби по отсїм факті: мирова конференція віддала округ Царибрід Сербії, однак Серби до нині його не окупували. Хоч се справа досить незначна і доси остаточно не порішена, однак вона буде мати великий вплив на дальший хід відносин між Болгарією і Сербією.

Доносять, що більшість послів скупщини, сербського парляменту, є проти дальшої окупації болгарських земель Сербією, заявляючи, що будуть голосувати проти того. Населене Цариброду, що було вивтікало, почувши, що мирова конференція віддала їх землю Сербії, повернуло тепер назад з Болгарії до своїх домівок.

Премієр Стамбулївський сказав: "Нині відносини між Сербами і Болгарами є далеко красші чим були передтим. Коли перевагу візьме розум і розвага, можна сподїватись великих результатів для поліпшеня слявянського братерства".

Сибірські революціонери заняли Хабаровськ.

ВЛАДИВОСТОК. — Революційні війська з Владивостока заняли Хабаровськ, одно з важнїйших міст в Амурськім районї і бувший осїдок генерала Калмікова. Вістку сю подає революційне правительство східного Сибіру.

Провідник революційних військ посилає звіт, який звучить:

"Калмїков скриваєть ся; місце його пробуваня нам не звісне. Населене приняло нас з ентузіязмом. Місто було прикрашене червоними прапорами. На наше жадане віддали нам Японцї вісїм Калмікових офіцирів, яких вони скривали в своїм опанцерованім потязї. Доношу еще раз, що помочі алїянтів для охорони зелїзниць і телеґрафічних лїний не потребую.

Булганов Дальский,
провідник революційних військ.

Японські війська се одинокі, які під сю хвилю остають ся еще в хабаровськім районї. У Владивостоцї все спокійно.

Литва веде мирові переговори з Росією.

КОПЕНГАҐА, 18 лютого. — Телеґрама з Ґельсінґфорс, Фінляндія, подає, що мирові переговори поміж Литвою а совітською Росією є в повнім ходї. Литва хоче конечно заключити мир з Росією перед тим, заки Польща прийме мирові пропозиції совітського правительства. Ходить головно, чи Вильно має належати до Польщі, чи до Литви. Телеґрама додає, що мир з Литвою буде для Росії перевозовим коритарем до Німеччини.

Машиновими карабінами відганяли утікачів від кораблїв.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 16. лютого. — Населене Севастополя, великого російського порту на Кримі, попало у такий страшний переполох з приводу наступаючих большевиків, що готові тут повторити ся такі сцени, які мали місце в Одесї.

Втікачі з Одеси розказують, що залоги кораблїв були приневолені звертати машинові кріси на товпи народа, які силою вдарили ся на готові до відїзду кораблї, яким грозило з сього приводу затоплене.

Совітська армія буде наближати ся до галицької границї.

ВІДЕНЬ, 17 лютого. — Загально панує переконане, що большевики звернуть всї свої сили проти ворога на горішнім бігу Днїстра і будуть посувати ся в напрямі Львова, де можна сподївати ся кождої хвилї вибуху повстаня українських селян.

Плебісцит в Шлезвіґу вийшов на користь Данців.

КОПЕНГАҐА, 11 лютого. — Послїдні звіти з висліду відбувшого ся вчера в Шлезвіґу плебісциту виявляють, що за прилученем до Данії було 72.733 голосів, а за прилученем до Німеччини 23.793. Бракує ще звітів з кількох округів.

Німцї дістали найбільше голосів по містах, а в сільських округах майже всї голоси були за Данією.

КОПЕНГАҐА, 12 лютого. — Данія віднесла велику побіду в плебісцитї, який переведено в Шлезвіґу. Цїли означеня будучої державної приналежности того краю. Опубліковані тут сьогодня рано урядові цифри виявляють, що за Данією було 75.023, а за Німеччиною 25.087 голосів.

Домагаєть ся спиненя розправи проти соціялїстів.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 11 лютого. — Член стейтової леґіслятури Виліям В. Пеллет, який є одним з членів комісії, перед якою ведеть ся розправа проти пятьох суспендованих соціялїстичних членів леґіслятури, прийшов до переконаня, що докази, які предложено проти соціялїстів, не оправдують їх суспендованя і після нинїшного засїданя скликав членів комісії на спеціяльну нараду, на якій домагав ся, аби акцію проти соціялїстів спинити і суспендованим повернути їх місця в леґіслятурі.

"По мій думцї нема потреби вести дальше розправу", — казав Пеллет членам комісії. "Докази, які предложено, не є достаточні, аби позбавити суспендованих послів їх місць в леґіслятурі".

Та голова комісії Мартин твердив, що він не має власти кінчити розправу в сей спосіб. Він казав: "Нам припоручено перевести слїдство, а сего ми не можемо зробити докладно, не вислухавши обох сторін. Справедливість вимагає, аби вислухати також і сторону соціялїстів".

Розправа зачнеть ся дальше у слїдуючий вівторок рано. Того дня оборонцї соціялїстів стануть предкладати свої арґументи, якими будуть доказувати, що соціялїстичні посли мають право до всїх місць в леґіслятурі, та що докази, на яких основуєть ся оскарженє, є безпідставні.

Німеччина за миром зі совітською Росією.

БЕРЛІН, 18 лютого. — Німецький кабінет рішив сьогодня зачинати негайно мирові переговори зі совітською Росією. Кажуть, що Німеччину спонукало до того кроку се, аби Велика Британія, яка, як кажуть, веде переговори з Росією через Джеймса О'Ґредія, свого представника в Копенгадзї, не була першою з великих держав в кампанії "мирного наступу" на Росію і не випередила Німеччини в осягненю велитенських торговельних користий, які очивидно будуть слїдувати з навязанем зносин зі совітською Росією.

Нестверджені донесеня говорять, що Англія сповістила урядово Берлін, що вона переговорює з Росією в справі мира.

Німецькі кораблї на лїцитації в Америцї.

ВАШІНҐТОН, 12 лютого. — Голова мореплавської комісії Пейн оповістив сьогодня, що в слїдуючий понедїлок буде спродано на лїцитації в тутешнім офісї комісії двайцять девять бувших німецьких пасажирських пароплавів. Після первісного пляну продажа мала відбути ся завтра.

Оповіщено також, що з початком марта комісія продасть трийцять вісїм бувших німецьких товарових кораблїв.

На продажу товарових кораблїв буде розписаний конкурс, але як би предложені цїни оказали ся невдоволяючими для комісії, то кораблї будуть продані також на лїцитації. Таким робом Злучені Держави продають майже всї кораблї, які забрали Німеччинї.

Большевики мають на польськім фронтї 180.000 жовнїрів.

ВІДЕНЬ, 17 лютого. — На західнім (польськім) фронтї большевики мають 180.000 червоноармійцїв. В склад протипольського фронту входять: сема, пятнайцята, шіснайцята і двайцята армії. На полудневім фронтї находять ся одинайцята, десята девята, осьма і тринайцята армії, разом 146.000 червоноармійцїв.

Рабують віденські цвинтарі.

ВІДЕНЬ, 18 лютого. — Систематичний вандалїзм і ратунки на цвинтарах примусили жителїв домагатись опіки зі сторони поліції. Часописи пишуть, що люди розкопують гроби, розбивають домовини і що має яку вартість, забирають на перепродаж а дерево з домовин беруть на опал.

Гілквит обороняє совітську Росію.

ОЛБЕНІ, Н. Й. 18 лютого. — На нинїшній судовій розправі перед судівничою комісією стейтової леґіслятури проти пятьох суспендованих соціялїстичних членів того тїла продовжував оборону оскаржених Морис Гілквит, один з адвокатів соціялїстів. Він дальше пояснював соціялїстичні доктрини та вихваляв совітську Росію.

В тім самім часї на засїданю сенату сенатор Джордж Ф. Тамсон оповістив, що він виступить слїдуючого тижня з атаком проти президента леґіслятури Світа за те, що суспендував соціялїстів. Тамсон обіцяв дати сензаційні ревеляції дотично Світа.

Вивозять Чехо-Словаків з Сибіру.

ВАШІНҐТОН, 18 лютого. — Шеф штабу ґенерал Марч сказав сьогодня палатній комісії для військових справ, що американські кораблї вивезуть зі Сибіру 36.000 чехо-словацького війська, а таке саме число Чехо-Словаків завезуть домів британські та инші кораблї.

Ґенерал сказав, що перший американський корабель з Чехо-Словаками опустить Владивосток около 25 лютого. Нїхто з тих жовнїрів не буде переїзджати через Злучені Держави: їх повезуть Індійським океаном та через Суезький канал. Корабель "Мавнт Вернон", який є за великий, аби перейти через Суезький канал, попливе через Тихий океан і через Панамський канал.

Перевіз тих жовнїрів з Владивостока до Чехословакії буде коштувати, як каже ґенерал Марч, $225 від особи; ті кошта покриє чехо-словацьке правительство.

40.000 випадків інфлюенци в Відні.

ВІДЕНЬ, 16 лютого. — З Відня доносять, що в тім місті було сорок тисяч випадків інфлюенци і число умираючих є дуже велике. Між иншими є також Др. Ірнест Вертгайм, славний лїкар спеціяліст.

Австрія проганяє галицьких Жидів.

ВІДЕНЬ, 5 лютого. — Посол Гомеля, християнський суспільник, вніс в долїшно-австрійськім соймі наглий проект, аби з краю прогнати як найскорше всїх шкідливих чужинців, а головно галицьких Жидів з Відня. Посол домагаєть ся, щоби краєве правительство предкладало два рази в місяць звіт соймови про евакуаційну акцію. Проект принято значною більшістю голосів.

Хочуть відібрати право голосу неписьменним чужинцям.

ВІННІПЕҐ, 19 лютого. — Манітобське лїберальне правитльство під проводом премієра Норіса мало порішити на своїм тайнім засїданю, щоби відібрати право голосу при виборах всїм тим чужинцям, котрі не вміють читати і писати.

Едисон сподїєть ся порозуміти ся з Марсом.

НЮ ЙОРК, 12 лютого. Тома А. Едисон, якому минуло вчера сїмдесять три роки, заявив, що безпосередна бездротна комунікація з Марсом є можлива і практична. Він каже, що вже довший час працює над способом комунікації з Марсом і має вже для тої цїли винахід, яким здивує колись цїлий сьвіт. Та покищо Едисон відказуєть ся виявити подробиці свого чудесного винаходу.

Мексико центром комуністичної пропаганди для західної півкулї.

АМСТЕРДАМ, 16 лютого. — Як доносить "Гандельсблят", на відбувшій ся недавно тому тайній міжнародній комуністичній конференції ухвалено резолюцію, аби в Мексику заснувати центральне бюро комуністичної пропаганди для цїлої західної півкулї.

Часопись говорить, що внесок в тій справі поставив один з американських делеґатів на конференції.

Довг Німеччини виносить 204 мілїярди марок.

БЕРЛІН, 19 лютого. — Тут предсказують, що з кінцем марта державний довг Німеччини буде виносити 204.000.000,000 марок.

Берлїнські шпиталї є переповнені недужими на грип. Причиною є брак харчів та одягу. Кажуть, що епідемія тої недуги лютує по всїх більших німецьких містах — в Бремен, Гамбурґу, Дрезні і Бресляві.

Тайні переговори між Литвою і большевиками.

КОПЕНГАҐА, 18 лютого. — Телеґрама з Гельсінґфорсу доносить про веденє тайних переговорів між совітською Росією і Литвою. Кажуть, що Литва має сильне бажанє заключити мир поки Польща прийме мирові услівя совітського правительства, аби не дати Вильна в руки Поляків.

Телеґрама додає, що мир з Литвою означав би отворенє дороги до Німеччини для совітської Росії.

Гітлов д'став 5 до 10 лїт тяжкої вязниці.

НЮ ЙОРК, 13 лютого. — Венямин Гітлов, бувший посол до сойму нюйорського стейту, признаний винним за кримінальну анархію, яку закидувано йому за писанє в "Революшинері Ейдж", часописи видаваній нюйорською секцією лївого крила Ам. Соц. Партії, зістав засуджений нині на пять до десять лїт тюрми і тяжких робіт.

"Опікуни" відплачують ся паholкам.

ВАРШАВА, 19 лютого. — Польські військові власти арештували членів бувшого українського правительства (Петлюри). Між арештованими находить ся бувший український премієр Мазепа. Поляки оскаржують арештованих о політичне співділанє з большевиками (!).

ОСТАННЯ МОЛИТВА СТАРОГО ЛЬВА.

На розлогій площі передмістя розтаборила ся менажерія — доживотна тюрма диких звірят. Станув великий деревляний будинок, в ньому богато зелїзних клїтей.

Стрункі, писані кози з чорними, смутними очима гуріс, сибірські вовки, жирафи і всякі инші жителї далеких лїсів і пустинь. В голодї й холодї мандрували вони сьвітами, кожде тужило за своїм підсонєм і ниділо в людській неволї.

Гієна носила в зубах шмат кінського мяса і ждала терпеливо, аж воно зіпсуєть ся, вовк глядів з підлоба з понурою непримиримістю, сьвідомий своїх природних прав, як обвинитель людського, цивілїзованого сьвіта. Добродушний слонь навязував знакомости з публикою, ставав посередником між звіринним і людським світом та фільософічною рівновагою і розумними малими очима давав пізнати тої правди:

Найлютїйший під сонцем звір — чоловік, видумав неволю і всякі жорстокі муки не лиш для звірят, але й для вас, своїх ближнїх. Моря крови і сльоз від замерклих епох не висихають по нинїшний день, пекло горя і мук не переводить ся і чим далї ваш брат втік від природи, чим більше чванить ся цивілїзацією, культурою, тим гіршим став лицеміром, брехуном, катом і тому чоловік найбільше проклятий хижак і варвар зі всїх звірів, бо проклятий через свого ближнього, через мілїони невинних жертв.

Ми, звірята, не сїємо неволї, не знаємо лицемірства, нї брехнї — тих основ, на яких спочиває ваш сьвіт. Нема у нас мести нї зависти. Деякі роди з нашого сьвіта записали ся славно в вашій історії як найкращі слуги, найвірнїйші приятелї чоловіка, красші від його ближнїх своїм серцем і тим що не знають вашого пустомельства, метелиці марних, брехливих слів. Навіть сей неситий, старий ортодокс, вовк, що придержуєть ся вірно відвічних прав природи, стоїть нераз висше від одиниць з вашого кодла. Вовк нїяким чудом не може стати чоловіком, натомість цивілїзований чоловік вступає нераз в слїди того хижого звірака. Прочитайте, що пише ваш поет Альфред de Vigny про смерть вовка. Ви втекли від правди і природи, не слухаєте вашого Христа, нї його апостола Толстого, який любив вас не менше, як нас батько Дарвін і Брем. Ви вбили права природи, занапастили горожанство одиниці і сотворили неволю з її по злодійськи виду маним голодом на затрату духа й краси і приносите сором і ганьбу нашій звіринній суспільности.

Такі невідрадні замітки піддавав збродушний слонь.

Розумними, спокійними очима Толстого й Дарвіна дивив ся старий лев перед себе.

Біля него левиця, як прозаїчна ґаздиня порала ся коло кінської гомівки. Держала її в лапах, перехиляла голову на боки, якби грала на пищалїї дикого племени.

В сусїдстві неволив ся молодий лев. Ходив в поперек зелїзної клїтки з кута в кут. В ряди-годи ставав і міркував, скілько дороги лишив за собою, де він і що з ним. Пізнавав, що стоїть на одному місци і ходив далї. Коли втомив його той німий, безрадний протест неволї, лягав і тужив за безкраїми, соняшними очеретами, в яких співав леґіт і блукали стада скороногих ґазель.

Так минали місяцї й лїта.

Останнї проміні продирали ся крізь дах буди, старий лев підіймив голову і почав молити ся з запалом дервіша. Його очі прислонила мла, він не видів людий, нї зелїзної клїки, могучий рев морозив і потрясав до глибини, як громовий рип брами сьвіта, як розгомонний гук машини.

Молитва й туга дикого звіра і первісного чоловіка — однакові. Природа й воля, сонце, лїси, пустинї, ночі, місяць — вселенна, се їх бог, вони самі, частина тої природи і бога і тому до днї ще в звірях добачують деякі племена своїх богів. Божество спочиває в живій і мертвій природі. Звір по свойому видить Бога — більше, здаєть ся, і люський, цивілїзований сьвіт не відкрив на тих шляхах нїчого висшого, нї нового.

Левиця поклала голову на лапах і щурила уха. Голос льва був для неї любимою піснею. Коли рев линув филями гомонів, вона підіймала голову і водила зором понад юрбу і поза себе, але скоро клала знову голову на лапи і тонула в тропічнім підсоню, в далеких країнах пустинь, лїсів та оаз, що виринали з молитвитуги її товариша неволї і вона вдивля ся як заблуканий пустинник в наповидні з'яви. фата морґани.

Прийшло врештї і для старого льва освободжене з муки неволї. Лежав на боцї, стогнав, гостра горячка палила його, віддих рвав ся, левиця студенним язиком лизала його чоло. Шмат кінського стерва лежав неткнений в кутї клїти.

Пишомою вдачею звірят в неволї, не звертав лев уваги на окружене, поводив ся з гордістю і легковаженєм супроти двоногих появ. Прочуваючи свою кінчину, почав звичаєм звіринного сьвіта дерти лапами під собою, щоби дістати ся до матері-землї і сховати в неї себе. Але долївка була з дубових брусів і старий лев по довгому труді повалив ся обезсилений.

Ветеринар видав оречене смерти.

Була се рідка подія в місті. Властитель менажерії оповістив окремими афішами "Смерть царя звірят і пустинї" і поклав подвійну оплату сеї надзвичайної програми.

Коли публики нагромадило ся стілько, що буда й каса грішали, поліція заборонила впускати нових гостий і приказала заперти вхід. Треба було відділити левицю. Пробували підманити її шматом стерва, але вона не дала ся і не відступила від старого льва. Малою зловили її враз з ним в полон сї двоногі страшні звірі. Довгі лїта жила вона і мандрувала з сим товаришем недолї і юних герців на соняшних вольних пустинях. Послугачі вилїзли на платви над клїтями, виймили ковані штаби і принесли зелїзну, кратовану стїну. Два здоровенні драби з гори клїти, а два на долинї з боку бороли ся довго зелїзними друками, заки повело ся їм заскочити її проворним підступом.

Тепер оден відважний муж приступив до конаючого льва і двома влучними стрілами револьвера випалив з близька в його голову.

Замотушила ся левиця враз з молодим львом, почали гарчати, товкти хвостами як налигачами і розбивати собою по клїти, а хоробра юрба серед реготу і насьміхів кинула ся з палицями мов на команду і стала бити, штовхати і колоти трупа царя зьвірів. Дами помагали мужчинам і давали парасольки та палицї бахурам. Врештї послугачі виволїкли трупа з клїти, кровава стежка значила його останню путь.

Левиця сперла голову на лапи, зеленкуватий огонь перелїтав блиском з одного ока в друге, одна брова спадала, друга підскакувала в гору, по шкірі на боках перебігала луковатими морщинами внутрішня боротьба як перстені на глибени.

В розпуцї майнув образ з юних лїт. Левиця притаїла ся на горі, перед нею долина в кровавім сьвітлї заходу, навпростець буйними травами шарнула борозда аж до краю пустинного овиду, левицю пронизала дрож, вона насторожила уха і не знала, чи се вітер шибнув так нагло, чи стадо наполоханих антильоп?... Непереможна жадоба підпалила її, кинути ся осліп тою бороздою трав на смерть і житє...

Так скінчила ся перша точка програми.

Від коли молодий лев опинив ся на тім позориші неволї, старого лишили в заслуженім спокою, а тресура перейшла на него. Він мусів підчиняти ся приказам поборниці, скакати через шпіцруту і крізь палаюче, паперове колесо.

Настав вечір, засьвітили кільканайцять нафтових ламп і прийшла черга на молодого льва, він мав показати свою штуку.

За ґардероби вискочила вимальована дївка в трікотах і яркій спідниці, в одній руцї пістоль, в другій шпіцрута, послугач відімкнув зелїзні дверцї, вона вскочила в клїть, стрілила у воздух, крикнула і вдарила шпіцрутою.

Тим разом молодий лев не дав ся змагнетизувати. Те, що він перед кількома хвилинами бачив, дало йому більшу силу. Він відскочив в зад, притаїв ся на передних лапах так, що тулуб станув в правильній висотї, а голова при землї, вискалив зуби і з глухим, лиховісним стогоном кинув ся вперед. Дївка полетїла мигом в кут, левиця рознесла її на шматки, лев вдарив всею силою в дверцї клїтки і полетїв як мяч на збиту юрбу, за ним левиця шуснула клубком.

Затріщали стїни буди, при входах звалили ся верстви людий, нафтові лямпи позлїтали, пекольний вереск, на здвиг юрби грянув тяжкий дах.

Так скінчила ся остання точка програми.

———o———